TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL **2**

Vergaderjaar 2026-2027

36 984 (R 2222) **Intrekking van de Rijkswet van 10 februari 2017, houdende wijziging van de Rijkswet op het Nederlanderschap in verband met het intrekken van het Nederlanderschap in het belang van de nationale veiligheid (Stb. 2017, 52) en tot wijziging van de Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten 2017**

Nr. 9 **AMENDEMENT VAN DE LEDEN MARKUSZOWER EN LAMMERS**

Ontvangen 17 november 2026

De ondergetekenden stellen het volgende amendement voor:

I

In het opschrift wordt na “wijziging van” ingevoegd “de Rijkswet op het Nederlanderschap en”.

II

In de beweegreden wordt na “behouden blijft” ingevoegd “en dat het tevens gewenst is de Rijkswet op het Nederlanderschap te wijzigen”.

III

Na artikel I wordt een artikel ingevoegd, luidende:

ARTIKEL IA

De Rijkswet op het Nederlanderschap wordt als volgt gewijzigd:

A

Na artikel 8 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 8a

1. Van het vereiste van artikel 8, eerste lid, aanhef en onder d, kan slechts geheel of gedeeltelijk worden afgezien indien de verzoeker door een psychische of lichamelijke belemmering, dan wel een verstandelijke handicap, niet binnen vijf jaar in staat is aan dat vereiste te voldoen.

2. Aan door de verzoeker geleverde inspanningen om aan het in het eerste lid bedoelde vereiste of aan de inburgeringsplicht te voldoen, komt bij de toepassing van dat vereiste geen betekenis toe.

B

Aan artikel 10 wordt een zin toegevoegd, luidende: Afwijking van artikel 8, eerste lid, aanhef en onder d, is slechts mogelijk in de omstandigheden bedoeld in artikel 8a.

IV

Aan artikel III wordt toegevoegd “, met uitzondering van artikel IA, dat in werking treedt op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip.

Toelichting

Dit amendement schrapt de ontheffing wegens geleverde inspanningen: voor naturalisatie moet het examen worden gehaald. Inhoud en niveau van het examen blijven bij algemene maatregel van rijksbestuur geregeld.

De grondslag voor deze route staat in artikel 4, aanhef en onder b, van het Besluit naturalisatietoets. Artikel 6 van de Regeling naturalisatietoets Nederland werkt de route voor het Europese deel van Nederland uit, met onder meer DUO-adviezen en oudere ontheffingsbesluiten. Sinds 2025 leidt een ontheffing van de inburgeringsplicht die het college onder het stelsel van voor 2013 wegens inspanningen heeft verleend, zonder nader onderzoek tot ontheffing van de naturalisatietoets. In Caribisch Nederland en in Aruba, Curaçao en Sint Maarten bestaat dezelfde route op grond van eigen uitvoeringsregelingen. Artikel 8a sluit haar af op het niveau van de Rijkswet en geldt daarmee in het gehele Koninkrijk.

Het aantal afgehandelde naturalisatieverzoeken met een ontheffing van het inburgeringsvereiste steeg van 1.120 in 2014 naar 6.630 in 2022 en bedroeg 4.720 in 2025. Sinds 2020 ligt het elk jaar boven het aantal verzoeken met een vrijstelling. Van 2014 tot 1 oktober 2026 staan tegenover ruim 50.000 ontheffingen 610 afwijzingen wegens het niet voldoen aan het inburgeringsvereiste.[1] Dat is onaanvaardbaar. Het inburgeringsvereiste verliest zo zijn betekenis als voorwaarde voor het Nederlanderschap.

Artikel 8a laat afzien van de inburgeringseis alleen toe op medische grond. Het Besluit spreekt niet van ontheffing, maar bepaalt dat het verzoek niet wordt afgewezen omdat de toets niet is behaald; ook dat is afzien van het vereiste. Daarmee vervalt eveneens de doorwerking van oudere ontheffingen van de inburgeringsplicht wegens inspanningen, want die loopt via dezelfde bepaling. Geleverde inspanningen spelen bij de inburgeringseis voortaan geen rol, zodat de route ook niet als vrijstelling kan terugkeren. Vrijstelling op grond van een diploma, certificaat of ander bewijs waaruit de vereiste kennis blijkt, is geen afzien van het vereiste en blijft mogelijk. Artikel 10 wordt in dezelfde lijn aangevuld: ook de Kroon kan alleen nog op medische grond van de inburgeringseis afwijken.

De Wet inburgering 2021 kent de ontheffing wegens aantoonbaar geleverde inspanningen niet meer. Het amendement trekt die lijn door naar de naturalisatie. De Raad van State adviseerde bij de totstandkoming van het Besluit naturalisatietoets al om de ontheffing te beperken tot lichamelijke en psychische beperkingen.

De ontheffing wegens een psychische of lichamelijke belemmering dan wel een verstandelijke handicap, neergelegd in artikel 4, aanhef en onder a, van het Besluit, blijft bestaan. Het onderscheid tussen beide gronden ligt in de oorzaak. De medische ontheffing vereist een medisch vastgestelde belemmering of handicap; de ontheffing wegens inspanningen was bedoeld voor wie zonder zo’n oorzaak het examen niet haalt.

Markuszower
Lammers